

โครงการศึกษาเพื่อปรับปรุงวัดช่อเจริญธรรม อ.เมือง จ.เพชรบุรี

นาย ชนสันต์ เทพรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-9778-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

REHABILITATION PROJECT FOR WAT THOCHAROENTHAM, MUANG DISTRICT,
PETCHABURI

Mr. Tanasun Tapparut

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Architecture in Architecture

Department of Architecture

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

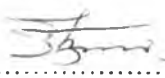
Academic Year 2002

ISBN 974-17-9778-8

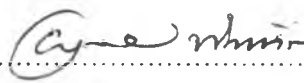
หัวข้อวิทยานิพนธ์   โครงการศึกษาเพื่อปรับปรุงวัดช่อเจริญธรรม อ. เมือง จ. เพชรบุรี
โดย   นาย ธนสันต์ เทพรัตน์
สาขาวิชา   สถาปัตยกรรมไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ เผ่า สุวรรณศักดิ์ศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   รองศาสตราจารย์ ภิญโญ สุวรรณคีรี

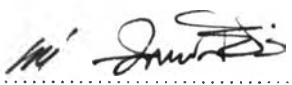

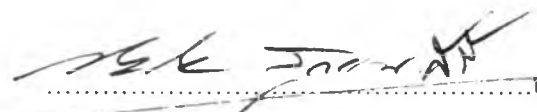
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

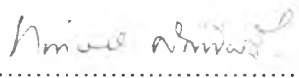

.....คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สัจกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

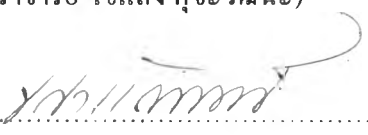

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ผุสดี ทิพทัส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ เผ่า สุวรรณศักดิ์ศรี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ภิญโญ สุวรรณคีรี)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์ แนน้อย ศักดิ์ศรี)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ไบแสง สุขะวัฒนะ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ประชา แสงสาขันธ์)

ชนสันต์ เทพรัตน์ : โครงการศึกษาเพื่อปรับปรุงวัดช่อเจริญธรรม อ.เมือง จ.เพชรบุรี
 (REHABILITATION PROJECT FOR WAT THOCHAROENTHAM, MUANG DISTRICT,
 PETCHABURI) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ เผ่า สุวรรณศักดิ์ศรี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รอง
 ศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี: 180 หน้า. ISBN 974-17-9778-8

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาเพื่อปรับปรุงวัดช่อเจริญธรรม อ.เมือง จ.เพชรบุรี ซึ่งมีประเด็นในการ
 ศึกษาที่สำคัญดังนี้

การศึกษานี้ประกอบด้วยมูลเหตุของการสร้างวัดในสมัยพุทธกาลตลอดจนมูลเหตุของการสร้างวัดใน
 ประเทศไทยและการใช้พื้นที่ภายในวัดทั้งนี้เพื่อความเข้าใจถึงองค์ประกอบโดยรวมและการใช้พื้นที่ในส่วน
 ต่างๆภายในวัดรวมทั้งเป็นการศึกษาถึงวิวัฒนาการทางด้านสถาปัตยกรรมของงานสกุลช่างเพชรบุรีในสมัย
 ยุทธยาตอนปลายทั้งนี้เพื่อทราบถึงเหตุผลของที่มาในพัฒนาการทางด้านสถาปัตยกรรมของงานสกุลช่าง
 เพชรบุรีตลอดจนเป็นการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของงานสกุลช่างเพชรบุรีเพื่อให้เกิด
 ความเข้าใจในการออกแบบและทราบถึงข้อดีข้อเสียในการออกแบบทั้งนี้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการ
 การออกแบบพระอุโบสถวัดช่อเจริญธรรมได้นอกจากนั้นยังมีการศึกษาถึงเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของ
 งานสกุลช่างเพชรบุรีทั้งนี้เพื่อสามารถพัฒนารูปแบบทางสถาปัตยกรรมของพระอุโบสถวัดช่อเจริญธรรมโดย
 ยังคงเอกลักษณ์ของงานสกุลช่างเพชรบุรีไว้ได้การศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัดช่อเจริญธรรมในปัจจุบัน
 เหล่านี้จึงเป็นการประมวลองค์ความรู้ที่ได้มาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสรุปเป็นผลงานการออกแบบ

ภาควิชา สถาปัตยกรรมศาสตร์
 สาขาวิชาสถาปัตยกรรมไทย
 ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิติช. ชนสันต์ เทพรัตน์
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผ. สุวรรณศักดิ์ศรี
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี

##4374138625: MAJOR THAI ARCHITECTURE

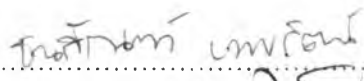
KEYWORD: REHABILITATION/ PETCHABURI/ WAT THOCHAROENTHAM.

TANASUN TAPPARUT: REHABILITATION PROJECT FOR WAT THOCHAROENTHAM,
MUANG DISTRICT. THESIS ADVISOR: PAO SUWANNASUKSRI. CO-ADVISOR:
ASSO.PROF. PINYO SUWANKIRI. 180 pp. ISBN 974-17-9778-1

This thesis report is a the Study of Architectural Design of Petchburi's Artisan Works for a Conceptual Design of Pra-ubosoth and the Renovation of Thaocharoentham Temple in Petchburi Province.

This study comprises of main reasons of building the temples in the ancient time as well as in Thailand and also to study on the space usage of the temples in order to enhance a better understanding of overall components and space usages of the temples. Including a study on the architectural development of Petchburi's artisan works in the late Ayuddhaya era period in order to gain more understanding on the reasons behind the architectural development of Petchburi's artisan works. Furthermore this study aims to analyse Petchburi's artisan works, to find out its pros and cons on their architectural designs in order to apply them to Thaocharoentham temple. Besides this study focus on the uniqueness of Petchburi's artisan works in order to preserve its uniqueness in developing the architectural design at Thaocharoentham temple. In the Moreover, the studying of current problems occurred at Thaocharoentham temple, might be used as an information for solving the problems by concluding them in the form of a conceptual design.

Department of Architecture
Major in Thai Architecture
Academic Year 2002

Signature.....

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดีจากความกรุณาของคณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์ แฉ่งน้อย ศักดิ์ศรี, ศาสตราจารย์ ไชแสง สุชะวัฒน์, รองศาสตราจารย์ ภิญ โญสุวรรณศิริ, อาจารย์ เผ่า สุวรรณศักดิ์ศรี, อาจารย์ ประชา แสงสายัณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่าน อาจารย์ สัตยชัย หมายมั่น ที่ได้ล่วงลับไปแล้ว

ขอบคุณสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และท่านเจ้าอาวาสวัดใหญ่สุวรรณาราม ในการให้คำปรึกษาที่ดี และขอขอบคุณเพื่อนทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะคุณ กมล เชี่ยวเจริญวงศ์ และน้องป้อมที่ได้ช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณแม่ที่คอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจเสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนที่	ฎ
สารบัญภาพประกอบ	ฐ
สารบัญลายเส้น	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบเขตการวิจัย	2
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	3
1.7 นิยมคำศัพท์	3
บทที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้น	6
2.1 มูลเหตุการสร้างวัด	6
2.2 มูลเหตุการสร้างวัดในประเทศไทย	8
2.3 การใช้พื้นที่วัด	11
บทที่ 3 การศึกษางานสกุลช่างเพชรบุรีในสมัยอยุธยาตอนปลาย	20
3.1 ความหมายของคำว่าสกุลช่าง	20
3.2 การศึกษางานสกุลช่างเพชรบุรี	20
3.3 มูลเหตุของการเกิดงานสกุลช่างเพชรบุรีในสมัยอยุธยาตอนปลาย	23
3.4 สรุป	31

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมสกุลช่างเพชรบุรี.....	33
4.1 การศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมวัดใหญ่สุวรรณาราม	34
4.2 การศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมวัดสระบัว	50
4.3 การศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมวัดเกาะแก้วสุวรรณาราม.....	62
4.4 การศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมวัดเขามันไคอิฐ	76
4.5 การวิเคราะห์รูปแบบทางสถาปัตยกรรม.....	84
บทที่ 5 การหาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมสกุลช่างเพชรบุรีในสมัยอยุธยาตอนปลาย	99
5.1 การวางผังในเขตพุทธาวาส.....	100
5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่เขตพุทธาวาส และสังฆาวาส.....	101
5.3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของผังพื้น.....	103
5.4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของฐานอาคาร	105
5.5 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของตัวอาคาร.....	107
5.6 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของเครื่องบน	110
5.7 ลักษณะองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม.....	112
บทที่ 6 การศึกษาสถานที่ตั้งโครงการ	125
6.1 ข้อมูลทั่วไปของโครงการ.....	125
6.2 การศึกษาการวางผังวัดช่อเจริญธรรมในอดีต	126
6.3 การศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมวัดช่อเจริญธรรมในอดีต.....	129
6.4 การศึกษาการวางผังวัดช่อเจริญธรรมในปัจจุบัน.....	138
6.5 การศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมวัดช่อเจริญธรรมในปัจจุบัน.....	139
6.6 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัดช่อเจริญธรรมในปัจจุบัน	142
6.7 แนวทางการแก้ปัญหา.....	143
6.8 การกำหนดอาคารภายในโครงการ และพื้นที่ใช้สอย	144
6.9 แนวความคิดในการออกแบบ.....	145
6.10 ผลงานการออกแบบ	150

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	169
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	171

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงรูปแบบการวางผังในเขตพุทธาวาส	100-101
ตารางที่ 2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่เขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาส.....	100-103
ตารางที่ 3	แสดงลักษณะของผังพื้น	104-105
ตารางที่ 4	แสดงลักษณะของฐาน	106-107
ตารางที่ 5	แสดงลักษณะตัวเรือน	108-109
ตารางที่ 6	แสดงลักษณะเครื่องบน	110-112
ตารางที่ 7	แสดงลักษณะซุ้มเสมา	113-114
ตารางที่ 8	แสดงลักษณะซุ้มประตู	115
ตารางที่ 9	แสดงลักษณะบังหัวเสาอิง	116
ตารางที่ 10	แสดงลักษณะบังหัวเสาร่วมใน	117
ตารางที่ 11	แสดงลักษณะคันทวย	117-118
ตารางที่ 12	แสดงลักษณะหน้าบันด้านทิศตะวันออก	120-121
ตารางที่ 13	แสดงลักษณะหน้าบันด้านทิศตะวันตก	122

สารบัญแผนที่

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงตำแหน่งที่ตั้งวัดใหญ่สุวรรณาราม.....	34
แผนภูมิที่ 2 แสดงตำแหน่งที่ตั้งวัดสระบัว	50
แผนภูมิที่ 3 แสดงตำแหน่งที่ตั้งวัดเกาะแก้วสุวรรณาราม.....	63
แผนภูมิที่ 4 แสดงตำแหน่งที่ตั้งวัดเขานันไคยรัฐ	76

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงฐานพระอุโบสถวัดใหญ่สุวรรณาราม	40
ภาพที่ 2 แสดงตัวเรือนพระอุโบสถวัดใหญ่สุวรรณาราม	41
ภาพที่ 3 แสดงเครื่องบน	42
ภาพที่ 4 แสดงช่อฟ้า	42
ภาพที่ 5 แสดงหางหงส์และวง	42
ภาพที่ 6 แสดงสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ	43
ภาพที่ 7 แสดงภาพมารผจญ.....	46
ภาพที่ 8 แสดงภาพจิตรกรรมฝาผนัง	46
ภาพที่ 9 แสดงพระพรหม	46
ภาพที่ 10 แสดงนักสิทธิ์	46
ภาพที่ 11 แสดงวิทายาทร	46
ภาพที่ 12 แสดงฤาษี.....	46
ภาพที่ 13 แสดงฐานเสมา.....	47
ภาพที่ 14 แสดงบัวหินเสาร่วมใน.....	47
ภาพที่ 15 แสดงบัวหัวเสาอิง	47
ภาพที่ 16 แสดงบัวหัวเสาพาไล	47
ภาพที่ 17 แสดงหน้าบันด้านทิศตะวันออก	48
ภาพที่ 18 แสดงหน้าบันด้านทิศตะวันตก	48
ภาพที่ 19 แสดงลักษณะฐานพระอุโบสถวัดสระบัว	55
ภาพที่ 20 แสดงตัวเรือนพระอุโบสถวัดสระบัว	55
ภาพที่ 21 แสดงลักษณะช่อฟ้า	55
ภาพที่ 22 แสดงลักษณะหางหงส์	55

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 23 แสดงพระประธาน	56
ภาพที่ 24 แสดงดาวเพดานเหนือพระประธาน	56
ภาพที่ 25 แสดงดาวเพดาน	56
ภาพที่ 26 แสดงใบเสมาเอก	57
ภาพที่ 27 แสดงใบเสมา	57
ภาพที่ 28 แสดงฐานเสมาเอก	58
ภาพที่ 29 แสดงฐานเสมาอื่น ๆ	58
ภาพที่ 30 แสดงปูนปั้นยักษ์แบก	58
ภาพที่ 31 แสดงปูนปั้นสิงห์แบก	58
ภาพที่ 32 แสดงฐานชุกีประตู่	59
ภาพที่ 33 แสดงชุกีประตู่ทางเข้า	59
ภาพที่ 34 แสดงบังหัวเสา	60
ภาพที่ 35 แสดงคันทวย	60
ภาพที่ 36 แสดงหน้าบันด้านทิศตะวันออก.....	61
ภาพที่ 37 แสดงหน้าบันด้านทิศตะวันตก.....	61
ภาพที่ 38 แสดงฐานพระอุโบสถวัดเกาะแก้วสุธาราม	67
ภาพที่ 39 แสดงลักษณะตัวเรือนพระอุโบสถวัดเกาะแก้วสุธาราม	67
ภาพที่ 40 แสดงเครื่องบน	68
ภาพที่ 41 แสดงช่อฟ้า	68
ภาพที่ 42 แสดงหางหงส์	68
ภาพที่ 43 แสดงลักษณะภายในพระอุโบสถ	69
ภาพที่ 44 แสดงจิตรกรรมฝาผนังหมายเลข1	70
ภาพที่ 45 แสดงจิตรกรรมฝาผนังหมายเลข1	70

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 46 แสดงฐานเสมา.....	73
ภาพที่ 47 แสดงใบเสมา	73
ภาพที่ 48 แสดงฐานชุกชีบันแถลง	74
ภาพที่ 49 แสดงเครื่องบนชุกชีบันแถลง	74
ภาพที่ 50 แสดงหน้าบันด้านทิศตะวันออก	74
ภาพที่ 51 แสดงหน้าบันด้านทิศตะวันตก	74
ภาพที่ 52 แสดงลักษณะฐานพระอุโบสถวัดเขมาภิรตาราม.....	79
ภาพที่ 53 แสดงลักษณะตัวเรือนพระอุโบสถวัดเขมาภิรตาราม.....	79
ภาพที่ 54 แสดงเครื่องบน	80
ภาพที่ 55 แสดงช่อฟ้าด้านหน้า	80
ภาพที่ 56 แสดงช่อฟ้าด้านข้าง	80
ภาพที่ 57 แสดงฐานในพระอุโบสถ	81
ภาพที่ 58 แสดงโครงสร้าง	81
ภาพที่ 59 แสดงชุกชีเสมา	82
ภาพที่ 60 แสดงชุกชีบันแถลง	82
ภาพที่ 61 แสดงคันทวย	82
ภาพที่ 62 แสดงหน้าบันด้านทิศตะวันออก.....	83
ภาพที่ 63 แสดงหน้าบันด้านทิศตะวันตก.....	83
ภาพที่ 64 แสดงลักษณะฐานพระอุโบสถวัดระฆังโฆสิตาราม.....	131
ภาพที่ 65 แสดงด้านหน้าพระอุโบสถวัดระฆังโฆสิตาราม	131
ภาพที่ 66 แสดงด้านหลังพระอุโบสถวัดระฆังโฆสิตาราม	131
ภาพที่ 67 แสดงพระประธาน	133
ภาพที่ 68 แสดงพระพุทธรูปนาคปรก	133

สารบัญภาพ(ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 69 แสดงจิตรกรรมฝาผนัง	133
ภาพที่ 70 แสดงลักษณะ โครงสร้าง	133
ภาพที่ 71 แสดงฐานเสมา.....	134
ภาพที่ 72 แสดงบังหัวเสา	134
ภาพที่ 73 แสดงอัฐเจดีย์หมายเลข 1,2	135
ภาพที่ 74 แสดงอัฐเจดีย์หมายเลข 3	135
ภาพที่ 75 แสดงอัฐเจดีย์หมายเลข 4	135
ภาพที่ 76 แสดงอัฐเจดีย์หมายเลข 5	136
ภาพที่ 77 แสดงอัฐเจดีย์หมายเลข 6	136
ภาพที่ 78 แสดงอัฐเจดีย์หมายเลข 7	136
ภาพที่ 79 แสดงลักษณะหอรระฆัง	137
ภาพที่ 80 แสดงลักษณะกุฎิหลังที่ 1.....	140
ภาพที่ 81 แสดงกุฎิหลังที่ 2	141
ภาพที่ 82 แสดงกุฎิหลังที่ 3.....	141

สารบัญญภาพถ่ายเส้น

	หน้า
ภาพถ่ายเส้นที่ 1 แสดงผังวัดใหญ่สุวรรณาราม.....	35
ภาพถ่ายเส้นที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเขตพุทธาวาสและสังฆาวาส	38
ภาพถ่ายเส้นที่ 3 แสดงผังพื้นพระอุโบสถวัดใหญ่สุวรรณาราม.....	39
ภาพถ่ายเส้นที่ 4 แสดงตำแหน่งจิตรกรรมฝาผนัง.....	45
ภาพถ่ายเส้นที่ 5 แสดงผังวัดสระบัว.....	51
ภาพถ่ายเส้นที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเขตพุทธาวาสและสังฆาวาส	53
ภาพถ่ายเส้นที่ 7 แสดงผังพื้นพระอุโบสถวัดสระบัว.....	54
ภาพถ่ายเส้นที่ 8 แสดงผังวัดเกาะแก้วสุวรรณาราม.....	63
ภาพถ่ายเส้นที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเขตพุทธาวาสและสังฆาวาส	65
ภาพถ่ายเส้นที่ 10 แสดงตำแหน่งจิตรกรรมฝาผนัง.....	66
ภาพถ่ายเส้นที่ 11 แสดงตำแหน่งจิตรกรรมฝาผนัง.....	69
ภาพถ่ายเส้นที่ 12 แสดงตำแหน่งอาคารในเขตพุทธาวาส.....	77
ภาพถ่ายเส้นที่ 13 แสดงผังพื้นพระอุโบสถเขานันไดอิฐ.....	78
ภาพถ่ายเส้นที่ 14 แสดงการวิเคราะห์การวางผังวัดใหญ่สุวรรณาราม.....	85
ภาพถ่ายเส้นที่ 15 แสดงการวิเคราะห์การวางผังวัดสระบัว.....	85
ภาพถ่ายเส้นที่ 16 แสดงการวิเคราะห์การวางผังวัดเกาะแก้วสุวรรณาราม.....	86
ภาพถ่ายเส้นที่ 17 แสดงการวิเคราะห์ผังพื้นพระอุโบสถวัดใหญ่สุวรรณาราม.....	87
ภาพถ่ายเส้นที่ 18 แสดงการวิเคราะห์ผังพื้นพระอุโบสถวัดสระบัว	88
ภาพถ่ายเส้นที่ 19 แสดงการวิเคราะห์ผังพื้นพระอุโบสถวัดเกาะแก้วสุวรรณาราม.....	88
ภาพถ่ายเส้นที่ 20 แสดงการวิเคราะห์ผังพื้นพระอุโบสถเขานันไดอิฐ	89
ภาพถ่ายเส้นที่ 21 แสดงการสร้างมิติให้แก่ตัวอาคาร.....	90
ภาพถ่ายเส้นที่ 22 แสดงการสร้างจุดนำสายตา	91
ภาพถ่ายเส้นที่ 23 แสดงวิธีการออกแบบให้ตัวอาคารเกิดความเบา.....	92

สารบัญภาพลายเส้น(ต่อ)

	หน้า
ภาพลายเส้นที่ 24 แสดงลักษณะรูปทรงภายนอกพระอุโบสถ.....	93
ภาพลายเส้นที่ 25 การให้พลังธรรมชาติภายในพระอุโบสถ.....	94
ภาพลายเส้นที่ 26 แสดงการระบายอากาศภายในพระอุโบสถ.....	95
ภาพลายเส้นที่ 27 แสดงโครงสร้างพระอุโบสถ.....	98
ภาพลายเส้นที่ 28 แสดงการวางผังวัดธ่อเจริญธรรมในอดีต.....	127
ภาพลายเส้นที่ 29 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเขตพุทธาวาสและสังฆาวาส.....	129
ภาพลายเส้นที่ 30 แสดงผังพื้นพระอุโบสถวัดธ่อเจริญธรรม.....	130
ภาพลายเส้นที่ 31 แสดงลักษณะเครื่องบน.....	133
ภาพลายเส้นที่ 32 แสดงองค์ประกอบเครื่องบน.....	134
ภาพลายเส้นที่ 33 แสดงตำแหน่งอัฐเจดีย์.....	135
ภาพลายเส้นที่ 34 แสดงรูปตัดหอรระฆัง.....	137
ภาพลายเส้นที่ 35 แสดงผังวัดธ่อเจริญธรรมในปัจจุบัน.....	138